

En kænguru som dig

UNDERSVISINGSMATERIALE

Målgruppe: 0. - 6. klassetrin
Sundhed og
familiekundskab

HILS DIN MOR
&
Anemonen

Indhold

Om HiLS DiN MOR & Anemonen	s. 1
Kære underviser...	s. 2
Øvelse 1 & 2 / Forestillingsanalyse	s. 5
Øvelse 3 / Normer	s. 6
Øvelse 4 - 7 / køn	s. 7 - 9
Øvelse 8 / Seksualitet	s. 10
Øvelse 9 - 11 / Familieformer	s. 11 - 14
Ordbog	s. 14 - 16
Det trygge læringsrum	s. 17
Bilag 1	s. 18

Om HiLS DiN MOR & Anemonen

HiLS DiN MOR

HiLS DiN MOR er et prisvindende projektteater uden lokaler, der har eksisteret siden 2010. Teatret laver forestillinger med LGBTQ+ emner som omdrejningspunkt og lægger stor vægt på, at komme rundt på turné i hele landet, så tematikkerne også bliver italesat udenfor storbyerne.

HiLS DiN MOR's forestillinger er for alle og skal fremme forståelsen for og accepten af LGBTQ+ personer på lige fod med majoriteten og være med til at skabe debat og bedre trivsel i samfundet.

Anemonen

Anemonen er et Åbent Scenekunsthushus i hjertet af København, der producerer scenekunst og lægger hus til de bedste gæstespil for børn og unge fra hele landet. Anemonen vil gerne kendes af publikum, som et scenekunsthushus der:

- forholder sig nysgerrigt, undersøgende og udviklende til tematikken "At være barn i en moderne og foranderlig verden"
- hvor børn og familier på tværs af generationer og kulturer mødes i scenekunstopplevelsen som både tilskuere og medskabere.

Handling - En Kænguru som dig

De to unge cirkuskatte, den hvide tiger Pascha og den sorte panter Lucky vil gerne finde en kæreste til deres træner. De drømmer nemlig om at blive en rigtig familie, så de beslutter sig for at lave et enestående show til cirkuskonkurrencen og håber, at deres indsats gør, at prinsessen vil gifte sig med træneren. Da de finder ud af, at træneren slet ikke vil gifte sig, tror de at han er bøsse. De har også set alle tegnene, da han altid lugter af liljekonval-parfume, lytter til Mozart og er god til at lave mad. De stikker af til havet og møder den boksende kænguru Django, der viser sig også at være bøsse. Men Django lugter af svedige gummisko, er stor og stærk og voldsom, modsat deres træner.

Alligevel vender de tilbage til træneren i håb om at bryllupsklokkerne vil ringe. Det viser sig dog at træneren slet ikke er bøsse, og selvom Pascha og Lucky har lært at man ikke selv vælger at være bøsse og at det ikke er noget farligt, flipper træneren helt ud over den homoseksuelle kænguru. Til sidst er det dog Django, der redder dagen, da træneren får lampefeber midt under den store cirkuskonkurrence. De vinder heldigvis konkurrencen og bliver inviteret op på slottet til prinsessen, som heller ikke helt ser ud som de troede.

MEDVIRKENDE Mikkel Reenberg | Mia Lerdam | Julie Jeziorski | René Benjamin Hansen | **FORFATTER** Ulrich Hub
| **INSTRUKTØR** Maria Kjærgaard-Sunesen | **SCENOGRAF** Katrine Gjerding | **MUSIK OG LYDDESIGN**
Mathias Madsen Munch | Lasse D. Hansen | Cecilie Sadolin | **LYSDESIGN** Mads Lindegaard | **TEKNIKER / BYGGER**
/ **AFVIKLER** Christoffer B. Pihl | **REGISSØR** Tine Als | **TEKNIKERELEV** Alma Holmefjord | **OVERSÆTTER** Jesper
Frølund Hansen | **UNDERVISNINGSMATERIALE** Mio Trond Lambers | **GRAFISK DESIGN** Anne Sofie Vermund
PRODUCENT Anemonen & HiLS DiN MOR

Kære underviser...

Dette skolemateriale kan bruges i forbindelse med teaterstykket ”En kænguru som dig” produceret af Teater HiLS DiN MOR og Anemonen. Stykket er baseret på den tyske børnebog ”Ein Känguru wie du” skrevet af Ulrich Hub. I fortællingen følger vi de to tigerkatte Pascha og Lucky, der er cirkusdyr og sammen med deres træner forbereder sig på en stor konkurrence. Undervejs lærer de, at alle er forskellige og at man ikke altid skal tro blindt på ens egne og andres opfattelser af verden.

I skolematerialet her, der er tiltænkt elever i 0.-6. klasse, introduceres og udfoldes emnerne 1: normer, 2: køn, 3: seksualitet og 4: familieformer. Dette gøres med øvelser rettet mod hhv. 0.-3. klassetrin og 4.-6. klassetrin, så eleverne kan reflektere over disse emner på en måde, der er tilsvarende deres niveau.

Ved hvert emne er der en tekst til dig som underviser. Disse tekster er skrevet for at give en forståelse for emnet, men dem, og deres evt. figurer, kan du også bruge når du introducerer og laver øvelserne med eleverne. Derudover er der en ordbog bagerst i materialet samt gode råd til et trygt læringsrum, som du kan bruge ligeledes til både dig selv og eleverne.

Emne 1 : NORMER

Normer er de uskrevne regler vi har for, hvad der er normalt og rigtigt. Det som ligger uden for normen vil blive set som afvigende, eller forkert. (...) Normer kan ændres, men modsat lovgivning, som relativt hurtigt træder i kraft efter vedtagelse, kræver en ændring af normer længere tid, fordi de er en del af hele den verdensopfattelse, som vi har som mennesker der indgår i et samfund.

Kilde: LGBT+ Danmarks ordbog: <https://lgbt.dk/ordbog/normer/>

Emne 2 : KØN

Køn består af mange forskellige ting - de første man kommer i tanke om handler om hvordan kroppen ser ud og måske noget med tøj. I virkeligheden er køn en del mere komplekst. Køn kan ansues ud fra disse fire punkter:

- Kønsfølelsen er det køn man føler sig som/oplever sig selv som. Kønsfølelsen kan også kaldes kønsidentiteten og sidder inde i kroppen fx i hjernen eller hjertet eller maven, lige dér hvor man kan mærke om noget føles godt eller ikke godt.
- Kønsudtrykket sidder uden på kroppen og er der, hvor man kan udtrykke til andre hvilket køn man er. Det er f.eks. ens tøj, hår og kropssprog.

- Kroppen er derimod de fysiske kendetegn som ens muskelmasse, fedtfordeling, hårvækst, højde o.lign.
- Tildelt køn er det køn et barn bliver tildelt ved fødslen. Her kigger man på barnets genitalier, og tildeler enten kønnet dreng eller pige.

Hvis ens kønsfølelse og tildelte køn stemmer overens, betyder det at man er ciskønnet. Det kan f.eks. være en person, der er blevet tildelt kønnet pige ved fødslen og også føler sig som en pige. Hvis ens kønsfølelse og tildelte køn derimod ikke stemmer overens, betyder det at man er transkønnet. Andre køn end dreng og pige kalder man ikke-binære køn, det er fordi de falder uden for det binære kønssystem dreng / pige.

Emne 3 : SEKSUALITET

En seksualitet er noget alle har, men ligesom med køn er det noget folk oplever meget forskelligt. En seksualitet handler bl.a. om hvem man har lyst til at være kæresten med. De fleste mennesker er heteroseksuelle; det betyder at de tiltrækkes af personer af et andet køn end deres eget, det kan fx være drenge, der bliver tiltrukket af piger, eller omvendt.

Men der findes rigtig mange forskellige seksualiteter. Hvis man ikke er heteroseksuel, har man højst sandsynligt en seksualitet under LGBT+ paraplyen. Det kan fx være lesbisk; at være en pige/kvinde, der er tiltrukket af andre piger/kvinder, eller bøsse; at være dreng/mand, der er tiltrukket af andre drenge/mænd. Disse to falder begge under betegnelsen homoseksuel; at være tiltrukket af personer med samme køn som en selv. Der findes også mennesker, der bliver tiltrukket af andre uanset deres køn, det kaldes panseksuel.

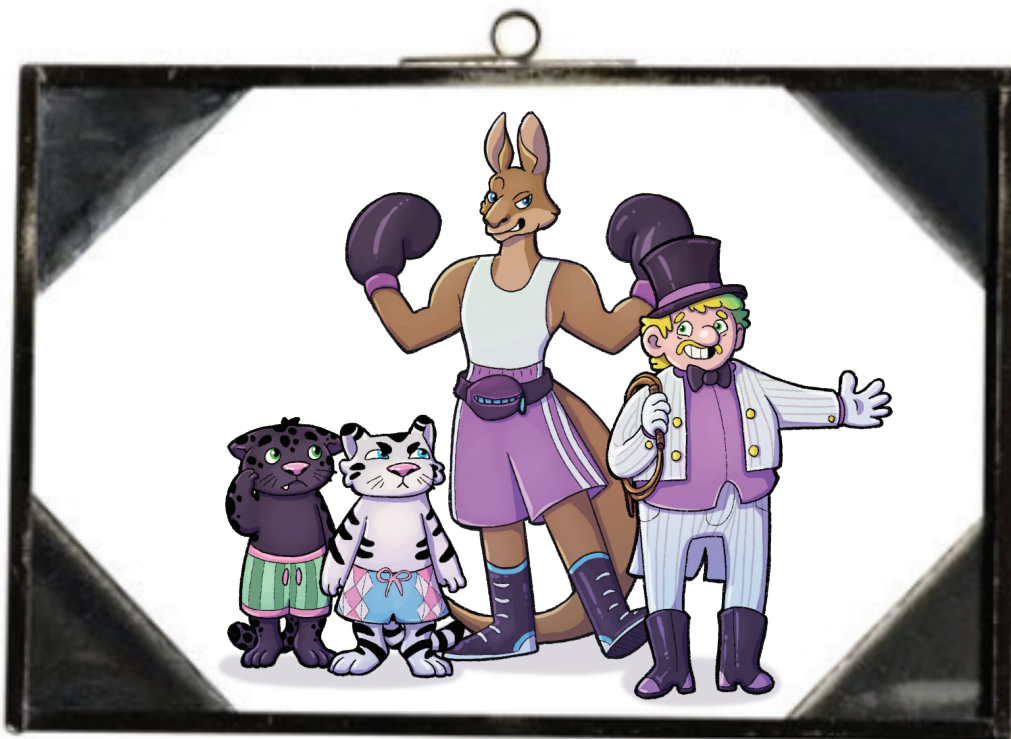
Der findes mange normer for seksualitet, fx heteronormen, der handler om antagelsen om at alle er heteroseksuelle. Men der kan også være mange forventninger til, hvordan man opfører sig som en person, der ikke er heteroseksuel. En forventning der ofte er til fx homoseksuelle mænd, er at de er meget feminine, eller omvendt at homoseksuelle kvinder er meget maskuline. På den måde spiller normer for køn også en rolle i normerne for seksualitet.

Nogle gange bliver ord fra LGBTQ+ forkortelsen brugt negativt eller sat sammen med andre ord, der gør dem negativt ladet. Det kan f.eks. være bøsse, der bliver brugt negativt i sammenhænge hvor drenge gør noget der anses som feminint. Disse og andre ord kan også være stødende uanset om man faktisk er LGBTQ+ person eller ej. Det er f.eks. et sted hvor man kan se normer komme til udtryk i vores sprogbrug.

Emne 4 : FAMILIEFORMER

Familier kan se ud på meget forskellige måder, men vi påvirkes også af en norm om familiedannelse, når vi tænker på, hvordan en familie ser ud. Typisk vil den familie bestå af en mor, en far og to børn, hvor forældrene altså er ciskønnede og heteroseksuelle, de er gift og er ikke blevet skilt, de er biologiske forældre til begge børn og familien bor sammen alle sammen. Denne familietype kaldes ofte kernefamilien. Men familier sammensættes og ser ud på mange forskellige måder.

De fleste har ikke selv valgt deres familie, men der er også nogle, der selv vælger deres familie eller dele af deres familie.

Øvelser opdelt 0. - 3. / 4. - 6. klassetrin

ØVELSE 1 / Forestillingsanalyse

Klassetrin

0. - 3. & 4. - 6. klasse

Fremgangsmåde

Hjælp eleverne med at skabe et overblik over forestillingens overordnede handlingsforløb. Tal i fællesskab om nedenstående spørgsmål:

- Hvad skete der i forestillingen?
- Hvordan karaktererne beskrives? (Django, Pascha, Lucky, Træneren og Prinsessen)
- Hvad synes du, om forestillingen? Hvad fik den dig til at tænke over?

ØVELSE 2 / Forestillingsanalyse

Klassetrin

4. - 6. klasse

En teaterforestilling består af mange forskellige elementer, der alle skal spille sammen for at formidle den historie der udspiller sig på scenen. Der bruges lys, musik, kostumer, scenografi og skuespillerne bruger deres stemmer og kropssprog til at skabe karaktererne.

Fremgangsmåde

Inddel eleverne i fire grupper. Hver gruppe tager fat i følgende emner 1. Lys, 2. Musik, 3. Kostume og rum, 4. Skuespillere

Gruppe 1: Lys

- Hvilke forskellige slags lys lagde du mærke til (farve, bevægelse, form)?
- Hvordan var lyset med til at fortælle historien?
- Hvordan kan lyset hjælpe med at beskrive en stemning eller følelse?

Gruppe 2: Musik

- Hvilken slags musik lagde du mærke til (rytme, stemning)?
- Hvordan var musikken og sangene med til at fortælle historien?
- Hvordan kan musikken og sangene hjælpe med at beskrive en stemning eller følelse?

Gruppe 3: Kostume og rum

- Kan du beskrive de forskellige kostumer? (farverige, mønstre, sjove)
- Hvordan så rummet/scenografien ud?
- Hvordan var rum og kostume med til at fortælle historien?

Gruppe 4: Skuespillerne

- Hvor mange skuespillere var med i forestillingen?
- Hvordan brugte skuespillerne deres krop og stemme til at vise forskellige følelser?
- Hvad kendetegnede at Django var en kænguru?

ØVELSE 3 / Normer

Klassetrin

0. - 3. & 4. - 6. klasse

Fremgangsmåde

Tal med klassen om hvad normer er. Flere af øvelserne i dette undervisningsmateriale omhandler normer og derfor kan forståelsen for hvad normer er og betyder også komme senere.

Følgende sætninger kan bruges til at beskrive normer:

- Normer beskriver hvad der er "normalt".
- Normer er uskrevne regler for, hvad der er normalt og rigtigt.
- Normer er forventninger, det er f.eks., hvad man tænker om andre før man har mødt dem.
- Når der er en norm, vil der være nogle, der falder uden for normen og nogle, der passer ind i den.
- Der findes mange forskellige normer.
- Normer kan handle om mange ting.
- Eksempler på normer kan være hvidhedsnorm, cis-heteronorm, kernefamilienorm, normen om at kroppe er funktionelle og uden fysiske eller mentale funktionsvariationer, aldersnormer, krops- og skønhedsnormer, norm om kristendom/kulturkristendom, danskhedsnorm.

Forklaringer af de enkelte normer og andre ord finder du i ordbogen nederst i skolematerialet.

ØVELSE 4 / Køn

Klassetrin

0. - 3. klasse

Fremgangsmåde

Del klassen op i to og to. Hvert par får udleveret illustrationerne (se bilag 1) af de fire karakterer. De skal nu beskrive hvad de ser til hinanden ud fra spørgsmålene. Læs et spørgsmål op ad gangen og lad alle komme igennem inden I fortsætter til næste spørgsmål. I denne øvelse må eleverne rigtig gerne antage ting om karaktererne, ud fra hvordan de ser ud. Bagefter kan man have snakken om, om de måske også kunne være helt anderledes, selv om de ser ud som de gør.

Prøv at kigge på billederne af Pascha og Lucky

- Hvilken slags tøj har de på (bukser, kjole)?
- Hvilke farver tøj har de på?
- Hvordan sidder deres hår? Er det kort, langt?
- Hvad tror I de er gode til? Hvorfor tror I de er gode til det I tror de er gode til?

Prøv at kigge på billederne af Træneren og Django

- Hvilket tøj har de på (bukser, kjole)?
- Hvilke farver tøj har de på?
- Hvordan sidder deres hår? Er det kort, langt?
- Hvad tror I de er gode til? Hvorfor tror I de er gode til det I tror de er gode til?

ØVELSE 5 / Køn

Klassetrin

0. - 3. klasse

Fremgangsmåde

I denne øvelse skal eleverne tegne, hvordan de tror prinsessen ser ud, ud fra to beskrivelser i manuskriptet. (Se uddrag 1 & 2) Eleverne skal bruge to stykker papir. Læs det første uddrag og lad eleverne tegne et par minutter efterfølgende på det første ark. Gør så det samme med andet uddrag, brug her det andet ark papir. **Tal fælles om deres to tegninger.**

- Hvordan ligner tegningerne hinanden?
- Hvordan adskiller tegningerne sig fra hinanden?
- Hvordan ser de prinsesser ud som de ellers har set?
- Kunne en prinsesse også se helt anderledes ud?

Uddrag 1

LUCKY (indefra)

Hvordan ser prinsessen egentlig ud?

TRÆNER

Smukkere end solen og hendes hår skinner som det rene guld, og hun kommer ridende i en prægtig drosche, der er spændt for med syv hvide heste...

LUCKY

Bor hun så på et stort prægtigt slot?

Uddrag 2

PASCHA

Hvem taler han med?

DJANGO

Med prinsessen.

LYCKY

Hvad? Den gamle kone med håndtasken - er det prinsessen?

DJANGO

Vidste I ikke det? Alle børn heromkring kender hende. Hun kører rundt om sit lille fyrstedømme, hver dag, på sin knallert.

LUCKY

Hvorfor har hun ikke gyldent hår?

ØVELSE 6 / Køn

Klassetrin

4. - 6. klasse

Fremgangsmåde

Kig på billederne af Pasha, Lucky, Træneren og Django. (se bilag 1) Skriv tillægsord rundt om dem, der handler om deres kønsudtryk. Brug evt. spørgsmålene fra 0.-3. klasses øvelser, som inspiration til ting, der skal beskrives. Tal derefter fælles om spørgsmålene.

I denne øvelse må eleverne rigtig gerne antage ting om karaktererne, ud fra hvordan de ser ud. Bagefter kan man have snakken om, om de måske også kunne være helt anderledes selv om de ser ud som de gør.

- Hvilke ord har eleverne har skrevet?
- Hvorfor har de skrevet de ord?
- Hvad siger de ord eleverne har skrevet om hvem de er som personer?
- Hvad tror I de er gode til?
- Hvorfor tror I de er gode til det I tror de er gode til?

ØVELSE 7 / Køn

Klassetrin

4. - 6. klasse

Fremgangsmåde

I denne øvelse skal eleverne skrive tillægsord eller tegne, hvordan de tror prinsessen ser ud, ud fra to beskrivelser i manuskriptet. (se uddrag 1 og 2 fra tidligere) Eleverne skal bruge to stykker papir. Læs det første uddrag og lad eleverne tegne/skrive et par minutter efterfølgende på det første ark. Gør så det samme med andet uddrag, brug her det andet ark papir.

Tal fælles om deres to tegninger/papirer med tillægsord

- Hvordan ligner tegningerne hinanden? Hvilke ord er de samme/minder om hinanden?
- Hvordan adskiller tegningerne sig fra hinanden? Hvilke ord er modsætninger/forskellige?
- Hvordan ser de prinsesser ud som de ellers har set?
- Kunne en prinsesse også se helt anderledes ud?

Tal om hvorfor vi tænker at en prinsesse skal se ud på en bestemt måde. Kom ind på det I ellers har talt om ift. kønsnormer og krops- og skønhedsnormer.

ØVELSE 8 / Seksualitet

Klassetrin

4. - 6. klasse

Fremgangsmåde

Læs uddraget (se uddrag 3) højt i klassen. Gå derefter sætningerne igennem én ad gangen og skriv op på tavlen de ord, som klassen synes har noget med forventninger og/eller normer at gøre. (Ordene kan f.eks. være "farverigt tøj", "oversprøjter med parfume", "ikke-sportsagtig", "god til at lave mad", "rigtig han", "mega overfølsom", "læse bøger", "lytte til Mozart", "tøsedreng")

Tal derefter om hvert ord og deres betydning.

- Hvilken forventning ligger der i ordet og til hvem er forventningen?
- Hvilke normer, som I har talt om tidligere, synes I er relevante her? (det kan f.eks. være normer for køn i form af udtryk og opførsel eller normer for seksualitet)
- Hvad tror I Lucky og Pascha tænker "en rigtig han" er?
- Til sidst i uddraget kalder Pascha træneren en "tøsedreng", hvad tænker I der ligger i det ord?
- Hvad gør man hvis man hører nogen sige/råbe "tøsedreng" eller andre grimme ord til hinanden?

Uddrag 3

I uddraget taler Lucky og Pascha om træneren. De tror at han er bøsse og opremser de ting, der begrundes deres påstand.

LUCKY

Hvorfor har jeg ikke tænkt på det noget før? Han har altid dét der farverige tøj på og oversprøjter sig konstant med parfume, og så er han så ikke-sportsagtig, at han aldrig ville komme igennem "Ringene af Ild".

PASCHA

Men han er god til at lave mad.

LUCKY

Fat det nu...! Det er jo præcis derfor! Han opfører sig ikke som en rigtig han. Og så er han altså også mega overfølsom. Så snart der er det mindste, begynder han at hyle, og så læser han bøger og lytter til Mozart...

PASCHA

Sikke en tøsedreng.

ØVELSE 9 / Familieformer

Klassetrin

0. - 3. klasse

Fremgangsmåde

Tal fælles i klassen om hvordan elevernes familier ser ud.

- Hvor mange søskende har de?
- Hvor mange forældre har de? Hvem bor sammen?
- Bor nogen mest hos nogle andre?
- Bor nogen hos andre, der ikke er deres forældre?
- Kender eleverne andre familier, der er sammensat anderledes end de familier I allerede har snakket om?

ØVELSE 10 / Familieformer

Klassetrin

0. - 3. klasse

Fremgangsmåde

Tal fælles i klassen om Pascha og Luckys familie.

- Hvordan ser Pascha og Luckys familie ud?

Læs uddraget (se uddrag 4) fra stykket op for klassen. Tal derefter om spørgsmålene fælles i klassen.

- Pascha og Lucky finder på at Django og træneren skal giftes, men Lucky bliver bekymret for at de ikke bliver en "rigtig" familie, fordi Django og træneren begge er "hanner".
- Ville de stadig være en "rigtig" familie, med to "hanner" som forældre?
- Er de også en "rigtig" familie, hvis træneren ikke er gift?
- Findes der noget der hedder en "urigtig" familie?

Uddrag 4

PASCHA

Så bliver vi endelig en rigtig familie!

LUCKY

Men er det så stadig en "rigtig" familie, Pascha?

PASCHA

Nu skal du ikke være så besværlig, Lucky. Det er bedre, at han gifter sig med kænguruen end med en eller anden regnorm. Og så er der altså ikke noget der hedder en urigtig familie. Jeg tror lige, jeg spørger Django, om han vil giftes.

ØVELSE 11 / Familieformer

Klassetrin

4. - 6. klasse

Fremgangsmåde

Tal fælles i klassen om hvordan elevernes familier ser ud.

- Hvor mange søskende har de?
- Hvor mange forældre har de? Hvem bor sammen?
- Bor nogen mest hos nogle andre?
- Bor nogen hos andre, der ikke er deres forældre?
- Kender eleverne andre familier, der er sammensat anderledes end de familier I allerede har snakket om?

ØVELSE 12 / Familieformer

Klassetrin

4. - 6. klasse

Fremgangsmåde

Lad eleverne læse uddragene (se uddrag 5 & 6) fra manuskriptet højt i mindre grupper. Tal derefter fælles i klassen om spørgsmålene.

- Hvordan beskriver Pascha og Lucky ”en rigtig familie” i uddrag 1?
- Hvorfor er Lucky bekymret for om de bliver en ”rigtig” familie i uddrag 2?
- Hvilken slags familie bliver de til sidst?

Uddrag 4

PASCHA

Når vores træner bliver gift, bliver han nødt til at tage sig mere af prinsessen – og så får han ikke så meget tid til at træne med os mere.

LUCKY

Så bliver vi endelig en rigtig familie.

PASCHA

Jeg kan lige se os alle sammen på stranden. Vores træner ligger i en liggestol med et fast greb om den gyldne pokal – og bag ham står prinsessen og smører hans skuldre, så han ikke bliver solskoldet, og de hvide heste serverer bryllupskagen, som er pyntet med sjove paraplyer, og du og jeg... vi leger og dykker i vandet og har det sjovt.

Uddrag 5

PASCHA

Hey Lucky, vores træner og kænguruen kan begge to godt lide hanner. Vi blive nødt til at lade dem møde hinanden. Og hvem ved... de kan måske endda blive gift?

LUCKY

Den ene lugter at liljekonval og den anden af svedig gummisko.

PASCHA

Jeg lagde godt mærke til det.

LUCKY

De supplerer egentlig hinanden ret godt.

PASCHA

Så bliver vi endelig en rigtig familie!

LUCKY

Men er det så stadig en "rigtig" familie, Pascha?

PASCHA

Nu skal du ikke være så besværlig, Lucky. Det er bedre, at han gifter sig med kænguruen end med én eller anden regnorm. Og så er der altså ikke noget der hedder en urigtig familie. Jeg tror lige, jeg spørger Django, om han vil giftes.

Ordbog

Aldersnormer

Normer, der relaterer til alder, det kan både være lovgivningsmæssigt, hvornår man får stemmeret, men kan også have at gøre med forventninger til ens opførsel inden for forskellige livsfaser.

Ciskønnet

At være ciskønnet betyder, at man identificerer sig med det køn man er blevet tildelt ved fødslen. Man kan også beskrive det som at ens kønsfølelse er den samme som det køn man er blevet tildelt ved fødslen.

Danskhedsnorm

Danskhedsnormen er forventningen om hvordan "rigtige" danske er. Forventningerne drejer sig om at "rigtige" danskere er personer, der er født i Danmark, har et "dansklydende" navn, er kristne eller kulturkristne og er personer med hvid hud. Denne norm kommer også til udtryk i at forskellige værdier og/eller traditioner er specielt danske.

Funktionsvariation

Funktionsvariation bruges f.eks. i forbindelse med normen om at kroppe er funktionelle og ikke har fysiske eller mentale funktionsvariationer. Her er det altså forventningen om at alles kroppe og sind er fuldt funktionelle. Selve ordet, funktionsvariationer, bruges i stedet for ordet handicap, som et mere neutralt beskrivende ord.

Heteronorm

Norm, der beskriver forventningen om at alle er heteroseksuelle. Ses ofte i sammenhæng med normen om at alle også er ciskønnede; cis-heteronorm. Dette begreb dækker også over en forventning om at leve op til bl.a. kønsroller.

Heteroseksuel

At være heteroseksuel betyder, at man føler sig seksuelt tiltrukket af og/eller forelsket i andre, der har et andet køn end én selv.

Homoseksuel

At være homoseksuel betyder, at man føler sig seksuelt tiltrukket af og/eller forelsket i andre, der har samme køn som én selv. En homoseksuel kvinde kaldes også lesbisk, og en homoseksuel mand bøsse.

Hvidhedsnorm

Normen om, at det er mest almindeligt, ”naturligt” og mest værd at have en hvid hudfarve. Det kan f.eks. ses i ord som ”hudfarvet” plaster, tusser og tøj, hvor der ofte kun er en lys nuance.

Ikke-binære køn

Ikke-binære køn er alle de køn, der er uden for det binære kønssystem. Dvs. de køn, der ikke er dreng/mand og pige/kvinde. Det kan f.eks. være køn som akønnet eller polykønnet. Der findes rigtig mange forskellige ikke-binære køn, som man kan læse mere om på lgbt.dk/ordbog

Kernefamilienorm

Normen om hvordan en familie ser ud, samt at alle enten lever i eller har lyst til at leve i en kernefamilie. Denne vil bestå af en mor, en far og to børn, hvor forældrene er ciskønnede og heteroseksuelle, de har et langvarigt, romantisk forhold og er gift, de er biologiske forældre til begge børn og familien bor sammen alle sammen. Det kommer f.eks. til udtryk steder som breve til hjemmet fra skolen.

Krops- og skønhedsnormer

Normer for hvordan kroppen ser ud og for hvad der bliver betragtet som smukt og derfor mere værd i den forbindelse. Her vil normen sige at ens krop skal være slank, og også her spiller andre normer, som normer for køn, hudfarve og om kroppen har funktionsvariationer eller ej.

Kønsfølelse (kønsidentitet)

Ens kønsfølelse er det køn man følder sig som, de fleste mennesker har en meget klar kønsfølelse, altså opfattelse af hvilket køn de har. Der er ingen andre end dig selv, der kan afgøre hvilken kønsfølelse og derfor hvilket køn du har. Kønsfølelse bliver også kaldt kønsidentitet.

Normer

Normer er uskrevne regler, antagelser og forventninger, der har indflydelse på hvad vi ser som rigtigt og normalt. De er med til at både skrevne og uskrevne regler bestemmer hvad der er acceptabelt og kan handle om alt fra identitet, opførsel, udtryk til livsvalg.

Norm om kristendom/kulturkristendom

Forventningen om at alle enten er kristne eller kulturkristne. Dette kommer f.eks. til udtryk ved fejring af nogle dage og højtider, men ikke andre. Det kan f.eks. være fejring af jul, men ikke eid. Normen handler også om at man tænker bestemte værdier som særligt kristne, dette kan f.eks. være et begreb som medmenneskelighed.

Queer

Ordet queer bruges på flere måder og har derfor forskellige betydninger. Queer bruges nogle gange som en paraplybetegnelse, i stedet for forkortelsen LGBT+, om en gruppe personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet. Ordet kan dog også bruges som betegnelse for en enkelt persons kønsidentitet og/eller seksualitet. Personer, der bruger ordet queer om dem selv, gør det ofte for at betegne en afvisning af traditionelle måder at kategorisere køn og seksualitet.

Tildelt køn

Begrebet tildelt køn bruges til at beskrive det køn, man tildeles af sundhedspersonalet ved fødslen. Man bliver enten tildelt kønnet pige eller dreng, dette er nemlig de to eneste juridiske køn, som den danske stat registrerer personer med. Sundhedspersonalet definerer typisk kønnet ud fra en vurdering af de ydre kønsorganer.

Man bruger begrebet tildelt køn eller tildelt køn ved fødslen, i stedet for begreber som ”biologisk køn” eller lign. Med begrebet tildelt køn anerkender man distinktionen mellem ens tildelte, oplevede og udtrykte køn. Derudover anerkender man at der, også i biologien, er stor variation mellem menneskers kroppe på tværs af alle køn.

Transkønnet

Transkønnet, trans og transperson er alle ord, der beskriver at en persons tildelte køn og kønsidentitet ikke stemmer overens. Dette kunne f.eks. være en person, der er tildelt kønnet ’dreng’, men som føler sig som og identificerer sig som pige/kvinde. Der findes også transpersoner, der hverken føler sig som drenge/mænd eller piger/kvinder, det kaldes at have en ikke-binær kønsidentitet. Betegnelsen transseksuel er en tidligere klinisk betegnelse og bør undgås, da den opleves som stødende af mange transpersoner.

Det trygge læringsrum

Når I arbejder med et undervisningsmateriale som dette, er det en god ide at etablere en ramme for et trygt læringsrum. Den uafhængige organisation Sex & Samfund har formuleret nogle retningslinjer for, hvordan man kan gøre det. Et forslag til det kan du se herunder.

FORSLAG TIL AFTALER OM DET TRYGGE RUM

- Alle ved, hvad der skal ske.
- Man deltager, men har mulighed for at sige fra.
- Der er respekt for forskelligheder.
- Diskriminerende kommentarer accepteres ikke.

Kilde: Sex & Samfunds undervisningsportal

Dette skolemateriale arbejder gennem normkritisk praksis, hvilket betyder at materialet har normen for øje fremfor individet. Denne tilgang skal gerne tages med i klasserummet, når der arbejdes med materialet. Som underviser gør du bedst dette ved at være opmærksom på nogle bestemte ting. Først og fremmest er det vigtigt at du som underviser også holder fokus på normen fremfor individet. Da eleverne er i en læringsproces, kan det pludseligt gå op for dem at de selv eller andre i klassen falder uden for en norm. Det er ikke forkert at blive opmærksom på at en selv eller nogen man kender, måske falder uden for en norm, men sørg for at samtalen kommer til at handle om hvorfor normen eksisterer og hvilke forventninger den medfører, fremfor hvorfor personen ikke passer ind i normen.

En del af dette undervisningsmateriale kommer specifikt ind på det at bryde med normer for køn og/eller seksualitet. Her er det vigtigt at udgangspunktet er at det ikke er til diskussion, om LGBTQ+ personer findes, om det er okay at være LGBTQ+ person og om det er okay at råbe skældsord, når det "bare er for sjov". Husk at det er normerne der skal diskuteres.

Derfor er det også vigtigt at en evt. latterliggørende tone overfor personer, der bryder med normer, på den ene eller den anden måde bliver stoppet. Du kan støtte eleverne i de fælles samtaler i klassen ved at bekræfte og omformulere det det siger, f.eks. hvis de fokuserer på individet frem for normen.

Som underviser skal du også være opmærksom på ikke at tale ind i et "dem" og "os"; et dem der falder uden for normen og et os der passer ind i normen. Der sidder med al sandsynlighed elever i klassen, der bryder med en eller flere af de normer I kommer til at arbejde med, også selvom du som underviser ikke nødvendigvis ved det eller kan se det på dem.

Når du taler med klassen om de forskellige emner, kan du i stedet for at sige "dem, der falder uden for normen" og "os, der passer ind i normen", sige "dem af os, der ...". På den måde gøres der plads til, at det er okay både at passe ind i normerne og at falde uden for dem.

Pointen med dette materiale er ikke at skulle tolerere nogle ukendte personer uden for klassen, men at blive opmærksom på at verden, og klasserummet, er mere mangfoldig end man måske gik og troede.

Bilag 1

